

24 września (czwartek)

8.30–9.00 – rozpoczęcie konferencji

PANEL I 9.00–10.00

Dr hab. Olga Morozova, prof. UW (Uniwersytet Warszawski / Cerkaski Uniwersytet Narodowy im. Bohdana Chmielnickiego)

Represje przeciwko ludności polskiej w Związku Sowieckim w świetle polityki narodowościowej Józefa Stalina

Dr Julita Komosa (Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk)

Polskie instytucje badawcze na Sowieckiej Ukrainie i ich kadra – losy, doświadczenia, dziedzictwo

Dr hab. Zofia Sujkowska (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie)

Marchlewszczyzna i Dzierżyńszczyzna: eksperymentalne polskie obwody autonomiczne w ZSRS

Dyskusja 10.00–10.20
Przerwa 10.20–10.40

PANEL II 10.40–12.00

Dr Ruslana Martseniuk (Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego w Warszawie)

Granica jako pułapka. Polscy wojskowi w systemie represji NKWD (1939–1941)

Prof. dr hab. Oleh Razyhrayev (Wołyński Narodowy Uniwersytet imienia Łesi Ukrainki w Łucku) (online)

Z Łodzi do Łucka. Represje władzy sowieckiej wobec b. funkcjonariuszy Policji Państwowej województwa wołyńskiego w latach 1939–1941 (na przykładzie naczelnika Urzędu Śledczego w Łucku Korneliusza Disterhoffa)

Dr Bartosz Janczak (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi)

Kontakty żołnierzy PSZ w ZSRS z polską i miejscową ludnością cywilną w Związku Sowieckim w latach 1941–1942

Dr Monika Makowska (badacz niezależny)

Z Kresów Wschodnich na barykady powstańczej Warszawy. Historia rodzin oficerów uchodzących z zajętych przez Sowietów Kresów przed rosyjską zemstą

Dyskusja 12.00–12.20
Przerwa 12.20–12.40

PANEL III 12.40–14.00

Dr Martyna Rusiniak-Karwat (Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk)

Żydówki w sowieckim systemie represji we Lwowie i okolicach (1939–1941)

Dr Paweł Rokicki (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie / Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk)

Opór cywilny wobec okupanta sowieckiego na Wileńszczyźnie

Dr Vitalija Stravinskienė (Instytut Historii Litwy w Wilnie)

Deportacje z Wileńszczyzny w latach 1944–1953. Przebieg i skutki

Mgr Paweł Nowik (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie / Uniwersytet w Białymstoku)

Łagier nr 331 Kutaisi w Gruzji

Dyskusja 14.00–14.20
Przerwa 14.20–15.00

PANEL IV 15.00–16.20

Dr Tetiana Boriak (Vilnius University)

Holodomor Within the Logic of Soviet Power: The Implementation of Bolshevik Ideology Through the Perspectives of Eyewitnesses and Survivors

Dr Jan Dvořák (The Institute for the Study of Totalitarian Regimes in Prague)
Czech Victims of the Great Terror (1937–1938) in the Context of the NKVD’s “Polish Operation”

Dr Dorottya Baczoni (Institute of the Twentieth Century in Budapest)
Anti-Communist Resistance in Hungary before 1956

Tymur Lavrenchuk (The Sectoral State Archive of the Security Service of Ukraine)
Ukrainian Solidarity with “Solidarity”: The Language of Leaflets and the Language of KGB Reports

Dyskusja 16.20–16.40
Przerwa 16.40–17.00

PANEL V 17.00–18.20

Dr Wojciech Grott (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku)
Masakry więzienne NKWD (1941) a kształtowanie antysowieckiej propagandy III Rzeszy na ziemiach polskich

Dr Remigiusz Ławniczak (Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy)
Problem gwałtów popełnionych przez żołnierzy Armii Czerwonej na Polkach w latach 1944–1945 na polskich ziemiach w zagranicznej literaturze dotyczącej II wojny światowej

Dr Dariusz Węgrzyn (Śląskie Centrum Wolności i Solidarności im. Dziewięciu Górników z „Wujka”)
Wiwisekcja przemocy. Przystępstwa wojenne żołnierzy Armii Czerwonej popełnione w okresie zajmowania obszarów Górnego Śląska w początkach 1945 roku. Typologia, skala i próba wyjaśnienia motywacji sprawców

Dr Artur Kuprianis (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi)
Między wojną a pokojem. Mieszkańcy Łodzi w 1945 r.

Dyskusja 18.20–18.40

25 września (piątek)

PANEL VI 8.30–9.50

Assoc. prof. dr Artūras Gricevičius (Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy w Wilnie)
Gromadzenie, badania i publikowanie danych dotyczących represji sowieckich wobec mieszkańców okupowanej Litwy

Andrius Tumavičius (Klaipėda University Institute of Baltic Region History and Archaeology / The Genocide and Resistance Research Centre of Lithuania)
Mass Deportations of the Lithuanian Population in 1941 and 1945–1952: Archival Documents and the Experiences of Survivors

Mgr Adam Hradilek (The Institute for the Study of Totalitarian Regimes in Prague)
Historical Research under Fire: Ukrainian Scholars, Archives, and Russian Aggression. Reflections on Czech–Ukrainian Research into Soviet Repressions in Wartime Ukraine and the Creation of the Online Digital Archive of NKVD/KGB Files

Krystian Czemowski (Uniwersytet Rzeszowski)

Cyfrowa rewolucja w badaniach nad sowieckim totalitaryzmem. Możliwości i ograniczenia nowych narzędzi badawczych

Dyskusja 9.50–10.10

Przerwa 10.10–10.30

PANEL VII 10.30–12.10

Dr Ewelina Ślązak (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi)

Głos sumienia wobec milczenia świata – Stolica Apostolska wobec ludności cywilnej na dawnych ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1944-1958

Dr Władysław Rożkow (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie)

Represje władz sowieckich wobec duchowieństwa diecezji kamienieckiej w latach 1919–1941

Ks. mgr Piotr Kaczmarek (badacz niezależny)

Sprawa arcybiskupa Jana Cieplaka i ks. Konstantego Budkiewicza jako przykłady reżimu sowieckiego systemu totalitarnego wobec duchowieństwa w latach dwudziestych XX wieku

Iryna Liabakh (The Sectoral State Archive of the Security Service of Ukraines)

The Figure of Ludwig Seweryn in Archival and Criminal Materials as a Source for Studying the Repressive Policy of the USSR Towards the Roman Catholic Clergy in the Western Regions of Ukraine

Mgr Michał Owczarek (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi)

Krytyka systemów totalitarnych w nauczaniu społecznym Jana Pawła II na podstawie encyklik „Sollicitudo rei socialis” i „Centesimus annus”

Dyskusja 12.10–12.30

Przerwa 12.30–12.50

PANEL VIII 12.50–14.10

Mgr Krystian J. Skotarczak (Wielkopolskie Archiwum Społeczne w Śremie)

„Boże, przeklnij Rosję!” – czyli ponad 30 lat strachu rodziny Philippów z Rygi przed Sowietami

Dr Rimantas Miknys (Instytut Historii Litwy w Wilnie)

Profesor Michał Rómer a sowiecki system totalitarny w XX wieku

Dr Paweł Libera (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie / Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk)

Jacek (Jacques) Rossi, zapomniany więzień i badacz Gułagu

Dr Damian Bębnowski (Uniwersytet Łódzki / Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi)

Intelektualny opór wobec reżimu. Damian Stanisław Wandycz jako ekonomista i historyk gospodarczy

Dyskusja 14.10–14.30

Przerwa 14.30–15.20

PANEL IX 15.20–16.20

Dr Agnieszka Lenart (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

„Skazano mnie na niewolnictwo...” – literackie świadectwa „myślących inaczej” (przypadek Ilji Bokszejna, Eduarda Kuzniecowa i Julija Margolina)

Dr hab. Joanna Lusek (Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu)

Ochotnicy do deportacji. Losy s. Alicji (Zofii) Telizanki i ks. Tadeusza Teligi w Republice Komi w świetle zachowanych wspomnień

Dr Katarzyna Urbańska (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie)

Jednostka w logice państwa totalitarnego. Przypadek Ewy Garzteckiej – krytyczki sztuki i współpracowniczki UB. Studium mikrohistoryczne

Dyskusja 16.20–16.40

PANEL X 16.40–17.40

Dr inż. Joanna Nowicka (Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu)

The Economy of Terror. The Everyday Economy of Polish Citizens under Soviet Occupation

Dr hab. Galyna Starodubets (Zhytomyr Ivan Franko State University)

The Germans of Volhynia in the Grip of Stalinist Terror: The Victims and Their Executioners

Dr Oleksandra Stasiuk (Instytut Ukrainistyki im. I. Krypiakewycza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy)

Wybory w Związku Radzieckim jako mechanizm selekcji politycznej i kontroli ludności cywilnej (na przykładzie zachodnich obwodów Ukraińskiej SRR w okresie powojennym)

Dyskusja 17.40–18.00

Stare Kino Ogrody Geyera

ul. Piotrkowska 293/305

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Łodzi

*Tyle straconych żyć. Ludność
cywilna a sowiecki system
totalitarny w XX wieku*

Łódź, 24–25 września 2026 r.

PROGRAM KONFERENCJI